

Patsiendi teabeleht anesteesia kohta (STOMATOLOOGIA)

Nende juhiste järgimine on kohustuslik, et tagada Teie ja Teie lapse (lapse ravi korral) elu ja tervise ohutus. Kui Te neid nõudeid ei järgi, võib meditsiiniline sekkumine Teie ohutuse huvides tühistada või edasi lükata.

Üldine teave anesteesia kohta

Üldanesteesia ehk narkoos lülitab välja teadvuse ja valutundlikkuse kogu kehas. Anesteesia ajal on patsient rahulikus, une sarnases seisundis. See on hoolikalt kontrollitud teadvusetuse seisund, mis saavutatakse erinevate ravimite kombinatsiooniga.

Narkoosiravimeid manustatakse veeni kaudu ning vajadusel hingatakse anesteetilisi gaase maski kaudu, mis katab suu ja nina. Hingamisteede avatuna ja kaitstuna hoidmiseks pärast teadvusetuse esilekutsumist kasutatakse enamiku üldanesteesia all tehtavate protseduuride puhul spetsiaalset hingamistoru (toru, mis viiakse suu või nina kaudu hingetoru häälepaelte vahelt).

Olulised märkused:

- Teavitage anesthesioloogi logisevatest hammastest, suupiirkonna augustustest ja hambaproteesidest.
- Ärkamisel võib esineda külmatunnet ja värinaid, unisust, lühiajalisi mäluhäireid, iiveldust ja oksendamist.
- Veenikanüüli paigaldamise koht kael võib olla valulik. Enamasti mööduvad need sümptomid mõne tunni jooksul iseenesest.
- Mõnikord võib pärast hingamistoru või larüngaalse maski kasutamist esineda kurgu- või lihavalu, mis tavaliselt möödub mõne päeva jooksul.
- Üldanesteesia ajal puudub lihastoonus, mistõttu harvadel juhtudel võib kehaasendist tingituna tekkida närvide surve, põhjustades mõne kehaosa tuimust, mis võib kesta nädalaid.

1. TOITUMISREŽIIM (PASTUMINE) — KOHUSTUSLIK

Toitumisrežiimi mittejärgimine suurendab aspiratsiooni (maosisu sattumine hingamisteedesse) riski, mis on eluohtlik seisund.

- **6 tundi enne protseduuri:** täielik söömisest hoidumine (sh rinnapiim, segud, „kerged“ suupisted, kommid, närimiskumm).
- **2 tundi enne protseduuri:** palume mitte suitsetada.
- **Oluline:** hommikul enne protseduuri tuleb jälgida, et laps ei neelaks hambaid pestes vett.

2. TERVISESEISUND JA ANAMNEES

Kliinikut tuleb teavitada kõigist muutustest patsiendi tervises seisundis.

- **Hea tervise periood:** patsient peab olema terve (ei esine viirushaigusi, allergia ägenemist ega löövet) vähemalt 14 päeva enne ravi.
- **Kohustuslik teavitamine:** teavitage kroonilistest haigustest, pidevalt tarvitavatest ravimitest ja allergiatest.
- **Ravimid:** kui võtate vere hüübimist mõjutavaid ravimeid, teavitage sellest arsti. Võtke haiglasse kaasa oma igapäevased ravimid. Anesthesioloogi poolt lubatud ravimid võib operatsioonipäeva hommikul võtta koos väikese koguse veega.
- **Ettevalmistus:** enne operatsiooni tuleb eemaldada eemaldatavad hambaproteesid ja kontaktläätsed.

3. JURIIDILISED JA ORGANISATSIOONILISED NÕUDED

- **Saatmine:** last peab saatma seaduslik esindaja (ema või isa, või ametlik seaduslik esindaja), kellel on kaasas isikut tõendav dokument. Kui saatjaks on muu sugulane, on vajalik volikiri.
- **Välimus:** lapse küüned peavad olema puhtad ja lakita. Täiskasvanutel ei tohi küüned olla lakitud ega kunstküüntega, kuna see võib häirida jälgimisseadmete tööd.

4. OPERATSIOONIJÄRGNE PERIOOD JA VASTUTUS

- **Transport:** soovitatav on kaasasaatja kojuminekuks. 24 tunni jooksul pärast anesteasiat ei tohi juhtida autot, kasutada keerulisi seadmeid, teha olulisi otsuseid ega tarbida alkoholi.
- **Lastele:** ühistranspordiga liikumine ei ole soovitatav. 24 tunni jooksul peab laps olema pideva täiskasvanu järelevalve all.
- **Tüsistused:** kliinik vastutab patsiendi eest keskuses viibimise ajal. Pärast väljakirjutamist läheb vastutus üle

seaduslikele esindajatele.

- **Vältida tuleb alajahtumist.**
- **Sotsiaalne kontakt:** esimesel kahel nädalal vältige rahvarohkeid kohti nakkusohu vähendamiseks.

5. VARUSTUSE NÕUDED

Antiseptika ja mugavuse tagamiseks tuleb kaasa võtta:

- **Vahetusriided (pidžaama):** soovitatavalt eest nõõpidega mudel.
- **Vahetuspesu / mähe:** vajalik varukomplekt (ravimid võivad põhjustada lihaste lõõgastust ja tahtmatut urineerimist).
- **Vahetusjalatsid:** puhtad, kinnise kannaga jalanõud lapsele ja saatjale.
- **Mugavusesemed:** lubatud on üks lemmik pehme mänguasi (ilma elektroonikata).

6. FÜÜSILINE AKTIIVSUS JA REŽIIM

- **Koormuse piiramine:** 24–48 tunni jooksul on keelatud aktiivsed mängud, jooksmine, hüppamine ja sport.
- **Basseini, sauna ja solaariumi külastamine ei ole soovitatav kuni 7 päeva.**

7. HINGAMISTEEDE SEISUND

- **Kurk ja hääl:** 2–3 päeva jooksul võib esineda mõõdukat kurguvalu, kipitust või kähedust.
- **Põhjus:** intubatsioonitoru mehaaniline ärritus. See on tavaline ja möödub iseenesest.

8. KOHALIKUD REAKTSIOONID (SÜSTEKOHT)

- **Hematoomid:** võimalik valu, sinikas, turse või punetus kanüüli kohas. Lastel on see seotud veresoonte haprusega. Tavaliselt möödub 5–7 päevaga.
- Võib esineda söögiisu vähenemist või kõhukinnisust (soovitatav on rohke vedeliku tarbimine).
- Võib esineda raskustunnet jalgades — aitab kerge massaaž või valuvaigisti.

9. VALURAVI JA ABI

- **Ravimid:** ebamugavuse korral võib kasutada parasetamooli või ibuprofeeni sisaldavaid ravimeid (siirup, tabletid või ravimküünlad). Aspiriini kasutamine on keelatud kõrge verejooksuriski tõttu!
- **Toitumine:** söömine 1–2 tundi pärast ärkamist (pärast neelamisrefleksi taastumist), alustades jahedatest jookidest ja pehmest toidust.

ÜLDANESTEESIA RISKID

- Hingamistoru või larüngaalse maski paigaldamisel ja eemaldamisel võivad hambad kahjustuda.
- Võimalikud allergilised reaktsioonid anesteearavimitele.
- Väga harva võib esineda „ärkvelolekut“ (patsient on teadvusel, kuid ei saa liikuda).

Enne anesteasiat palume täita dokumendi „Patsiendi terviseseisundi küsimustik enne anesteasiat“.

Olen teabelehega tutvunud, selle sisu on mulle arusaadav ning olen saanud vastused oma küsimustele.

Patsiendi või seadusliku esindaja nimi: _____

Isikukood: _____

Allkiri: _____ **Kuupäev:** _____